

Monitoring lokalny „West Pomerania”

Szczecin 2014

Do zadań Samorządu Województwa wynikających z art. 9 ust. 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2005 r. Nr 179, poz. 1485 ze zm.) w sprawie określenia zadań eksperta wojewódzkiego do spraw informacji o narkotykach i narkomanii, realizowanych na terenie województwa ze środków określonych w budżecie samorządu województwa należy m.in.: zbieranie, gromadzenie, wymiana informacji i dokumentacji w zakresie przeciwdziałania narkomanii, objętych badaniami statystycznymi statystyki publicznej oraz opracowywanie i przetwarzanie zebranych danych, prowadzenie i inicjowanie badań dotyczących problemów narkotyków i narkomanii oraz opracowywanie i udostępnianie ich wyników. *Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2012 – 2020*, stanowiący część Strategii Województwa Zachodniopomorskiego w Zakresie Polityki Społecznej, również obliguje Województwo do realizacji zadań związanych z monitoringiem problemu uzależnień.

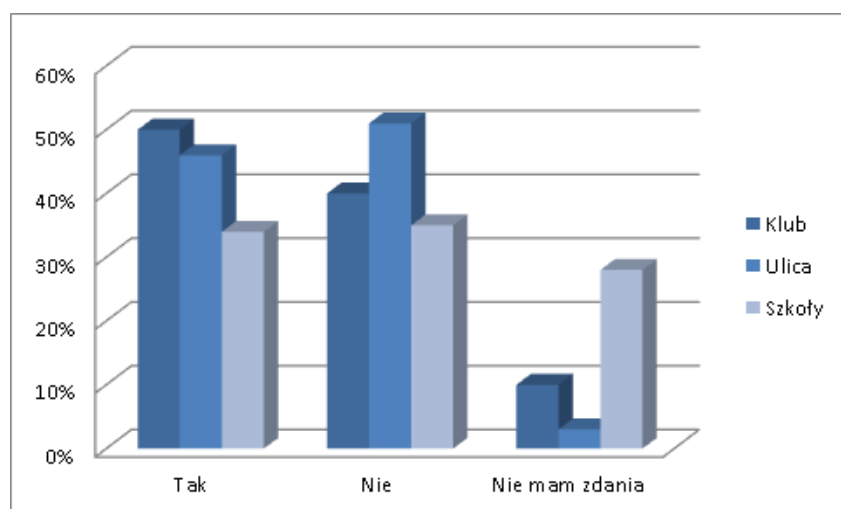
W celu odzwierciedlenia sytuacji dotyczącej problematyki uzależnień, wczesnej identyfikacji trendów, dostarczenia danych pozwalających na odpowiednie przygotowanie działań profilaktycznych w województwie zachodniopomorskim oraz lepszego zrozumienia potrzeb, opracowano model monitoringu. Dane zbierane są z instytucji zajmujących się problematyką uzależnień, klubów i dyskotek, szkół i uczelni oraz z terenowych badań ankietowych.

Niniejszy raport z wyników badań ankietowych zrealizowanych w III i IV kwartale 2014 r. przedstawia sytuację w województwie zachodniopomorskim dotyczącą problemu uzależnień. Badanie miało na celu przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania i stosunku mieszkańców województwa do substancji psychoaktywnych oraz zbadanie nowych zjawisk dotyczących narkotyków. Podstawowymi pytaniami badawczymi były zatem pytania o liczbę osób, które miały doświadczenia z tego typu substancjami oraz stopień nasilenia tych doświadczeń. W ankietach pytano również o dostępność do substancji oraz przekonanie co do ich szkodliwości. Tegoroczne badanie jest kontynuacją działań związanych z realizacją lokalnego monitoringu problemu narkotyków i narkomanii wdrożonego w województwie zachodniopomorskim w 2013 r.

Badania zostały przeprowadzone metodą wywiadów kwestionariuszowych przeprowadzanych przez ankieterów. Kwestionariusz składał się z pytań otwartych i zamkniętych. Do pomiaru rozpowszechnienia używania substancji nielegalnych zastosowano pytania zamknięte. Respondentom przedstawiono w ankiecie listę środków z prośbą o zaznaczenie tych, których kiedykolwiek używali. Ponadto proszono ich o zaznaczenie środków, które przyjmowali w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. Potwierdzenie używania danego środka kiedykolwiek w życiu oznacza, że badany ma już za sobą pierwsze doświadczenia, nie przesądza natomiast kwestii aktualnego używania substancji psychoaktywnych.

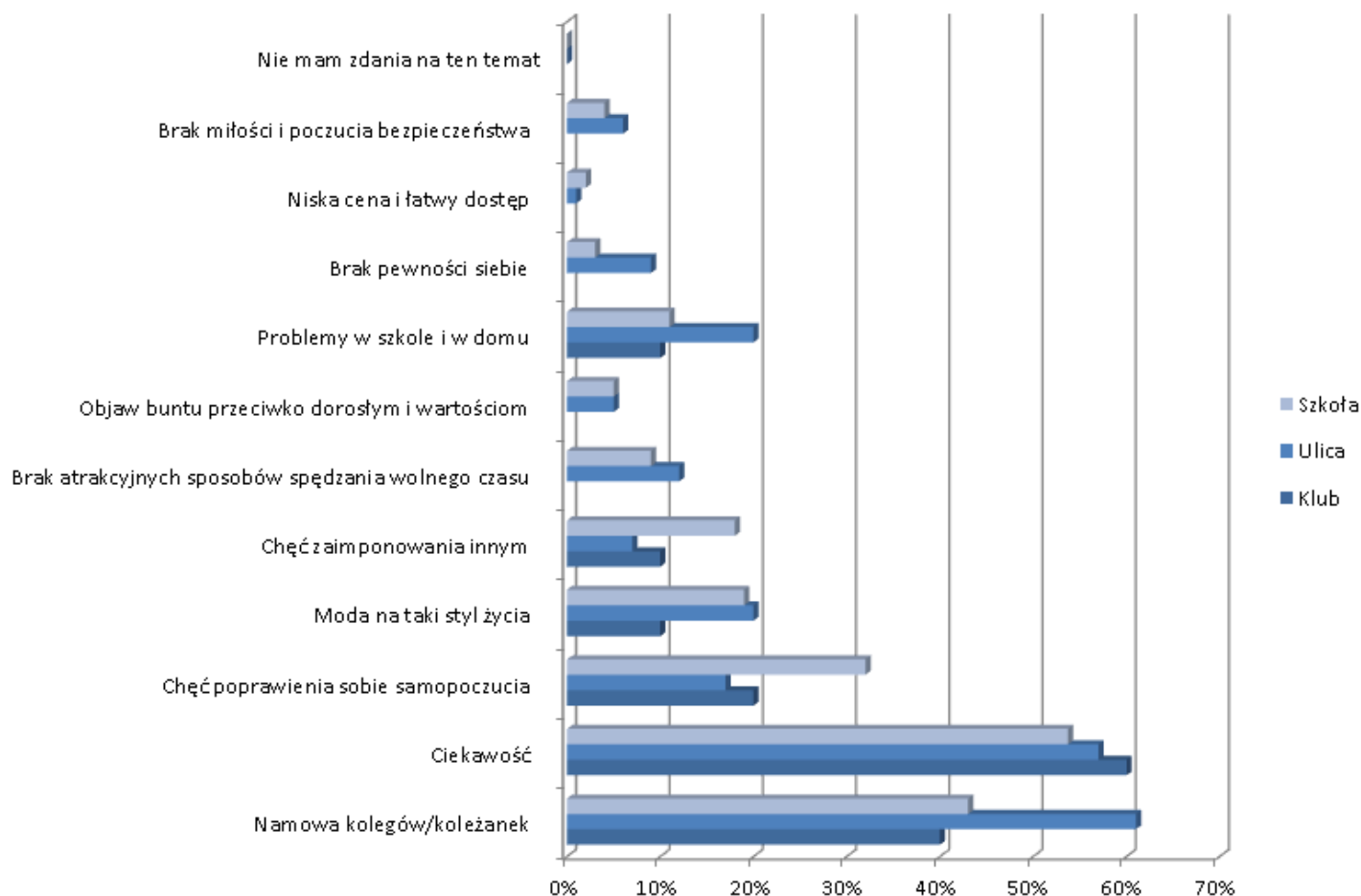
Badanie realizowano w losowo wybranych szkołach i uczelniach województwa zachodniopomorskiego oraz klubach i dyskotekach. Zrealizowano również badania terenowe na ulicach gmin województwa zachodniopomorskiego. Przeprowadzono 760 ankiet w tym: 138 w szkołach gimnazjalnych, 36 w szkołach zawodowych, 195 w liceach i technikach, 271 na uczelniach wyższych, 20 w klubach i dyskotekach oraz 100 ankiet na ulicach.

Czy uważasz, że narkotyki są atrakcyjne dla ludzi?

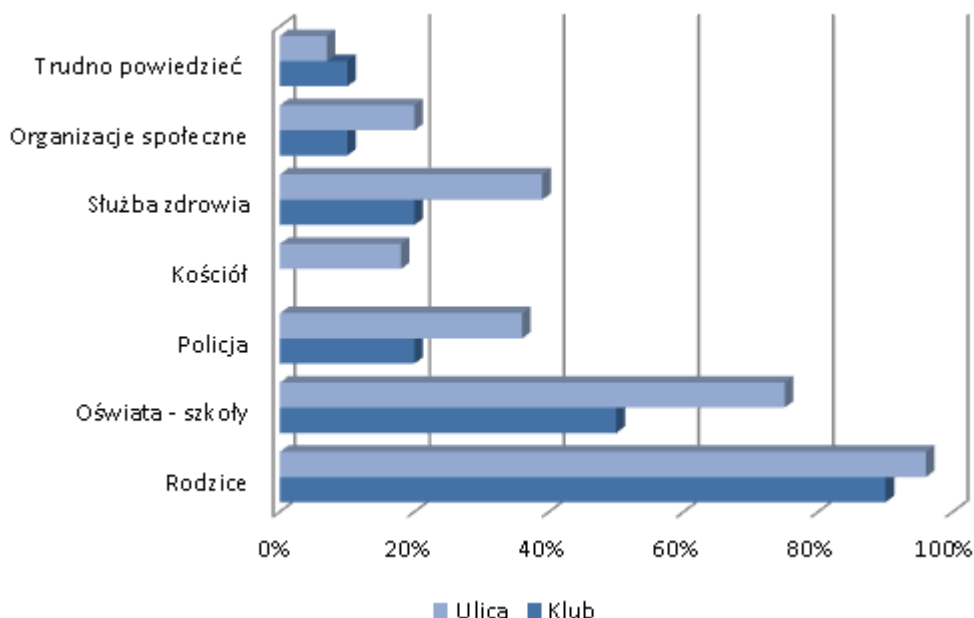
Pytanie zadano w klubach, w szkołach oraz podczas badania ulicznego. Blisko 40% ankietyowanych uważa, że narkotyki są atrakcyjne dla młodzieży (podobny wynik z badania uzyskano w 2013 r.). Wśród powodów wymieniają pomoc w dobrej zabawie, dodanie sobie pewności siebie oraz poprawę samopoczucia.

Co, Twoim zdaniem, skłania do zażywania narkotyków?

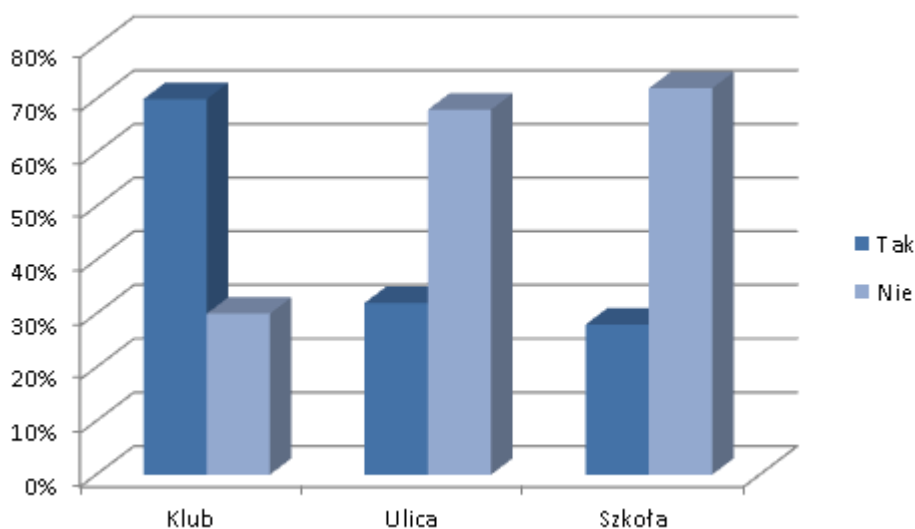
Pytanie zadano w klubach, w szkołach oraz podczas badania ulicznego. Blisko 42% ankietowanych uważa ciekawość za podstawową przyczynę sięgania młodzieży po narkotyki. Kolejnym powodem jest namowa znajomych oraz chęć poprawienia sobie samopoczucia.

Kto powinien zajmować się profilaktyką wśród młodzieży?

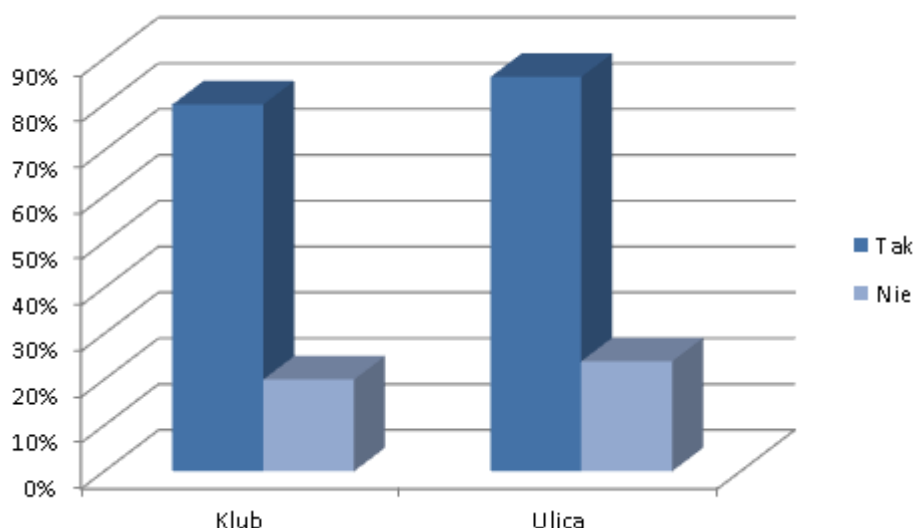
Pytanie zadano właścicielom klubów, didżejom, kelnerom oraz losowej grupie osób podczas badań ulicznych. Blisko 87% badanych uznało, iż to rodzice powinni zajmować się profilaktyką narkotykową. Kolejną instytucją powinna być szkoła. Jednak gdy spytano młodzież w szkołach skąd czerpią wiedzę na temat narkotyków, tylko 16% ankietowanych przyznało, iż informacje na temat narkotyków otrzymali od rodziców. 44% młodzieży o narkotykach dowiedziało się od znajomych, a 48% z mediów, w tym z Internetu.

Czy istnieją narkotyki nieszkodliwe?

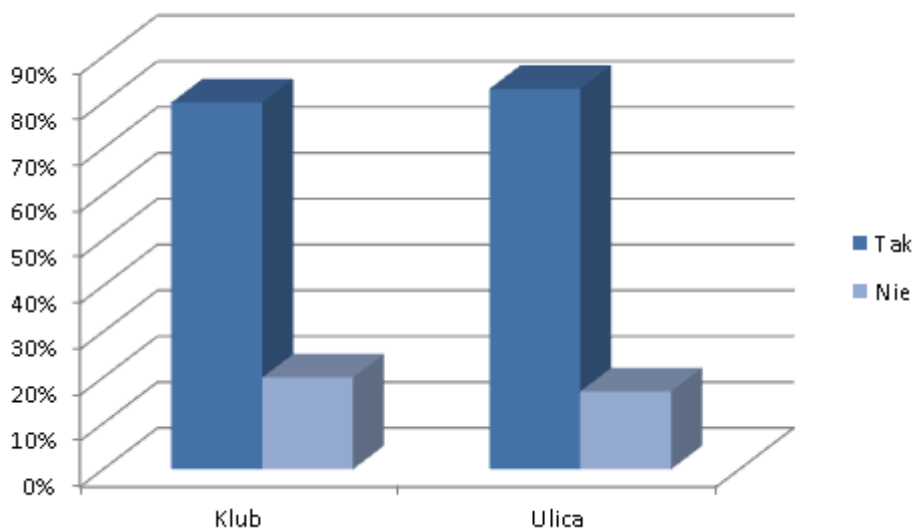
Ankietowanych pytano czy istnieją, ich zdaniem, narkotyki nieszkodliwe. 70% badanych (ankiety uliczne i szkolne) stwierdziło, iż nie ma takiej substancji (w 2013 r. 80% badanych). Blisko 30% uznało przetwory marihuany oraz LSD za substancje nieszkodliwe. W porównaniu z rokiem ubiegłym nastąpił 10% wzrost liczby osób uznających w/w substancje za nieszkodliwe.

Czy jednorazowe zażycie narkotyku jest niebezpieczne?

Podczas badania w klubach oraz podczas ulicznego badania ankietowego ok. 85% badanych odpowiedziało, iż nawet jednorazowe zażycie substancji może być szkodliwe.

Czy uważasz, że zakazane substancje powinny być legalne?

Blisko 75% osób związanych z klubami oraz dyskotekami, a także badani na ulicy stwierdzili, iż zakazane przez polskie prawo substancje powinny zostać nielegalne. Wyniki nie różnią się z wynikami z badania w 2013 r.

Wspomnianą grupę zapytano również o postrzeganie narkotyków. 90% uznało narkotyki za problem, pozostała część za rozrywkę.

Podczas badań ulicznych pytano ankietowanych o stosunek do niektórych używek. Zażywanie amfetaminy potępia i zdecydowanie potępia 97% pytaných. 65% ma podobne zdanie na temat palenia marihuany. Ponad 19% potępia picie alkoholu. Palenie papierosów potępia 75% ankietowanych.

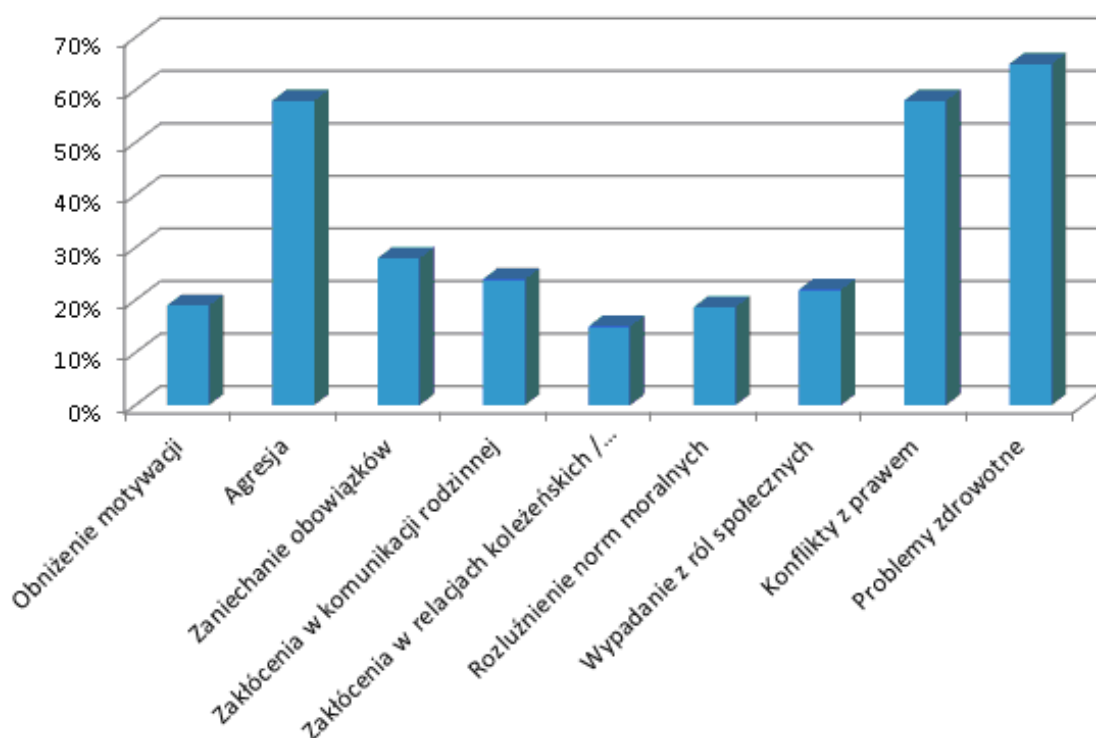
Który z narkotyków jest najbardziej popularny wśród młodzieży i dorosłych?

Badani w szkołach uznali, że przetwory marihuany (61%) są najbardziej popularne wśród młodzieży. Do podobnych wniosków doszły osoby skupione wokół zachodniopomorskiego „clubbingu” (70%). Kolejną popularną substancją wg badanych jest alkohol (50%). Najmniej popularna jest amfetamina (13%), leki OTC (7%) oraz dopalacze (5%) i kokaina (2%).

Wśród dorosłych najbardziej popularny jest alkohol (70%) oraz marihuana (10%), a także amfetamina (10%).

Wg badanych alkohol (60%) stanowi największy problem w społeczeństwie. Kolejne są papierosy (30%) i przetwory konopi indyjskich (25%).

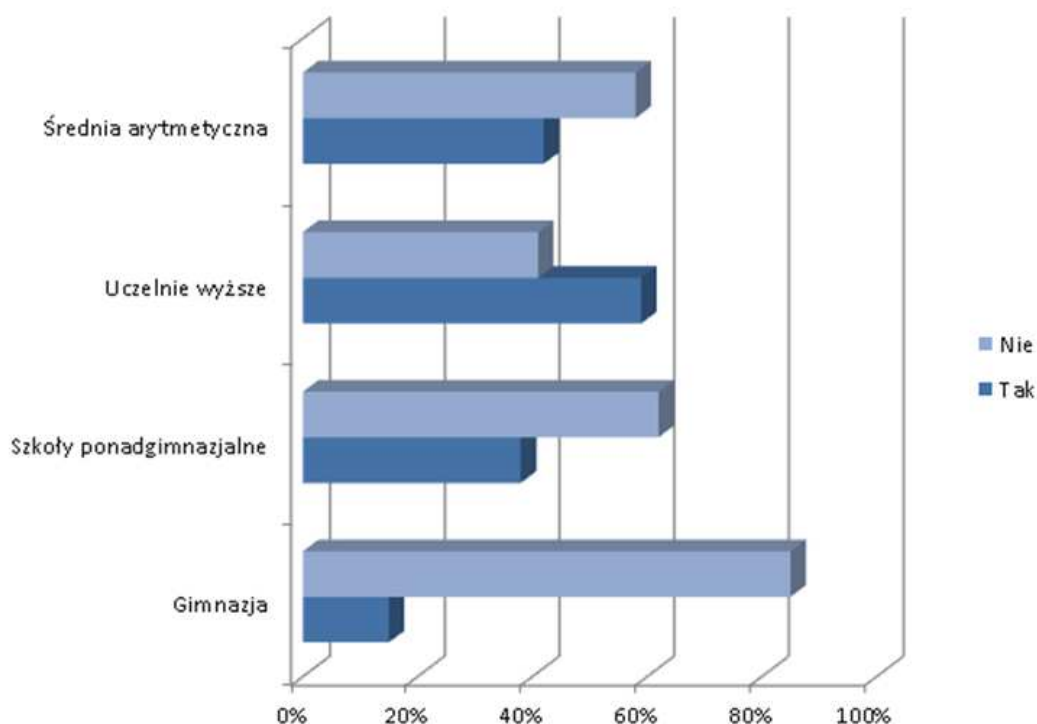
Które z negatywnych skutków wydają ci się najgroźniejsze?

Uczniów szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz studentów szkół wyższych spytano, które z negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych wydają im się najgroźniejsze.

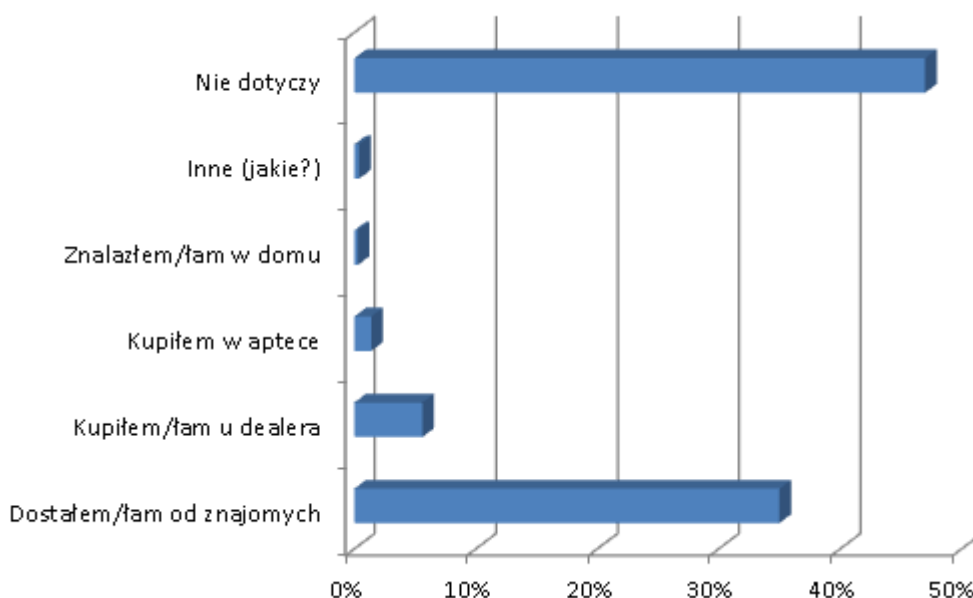
Najgroźniejsze skutki wg badanych to problemy zdrowotne, problemy z prawem, agresja oraz zakłócenia w komunikacji rodzinnej i zaniechanie obowiązków

Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków?

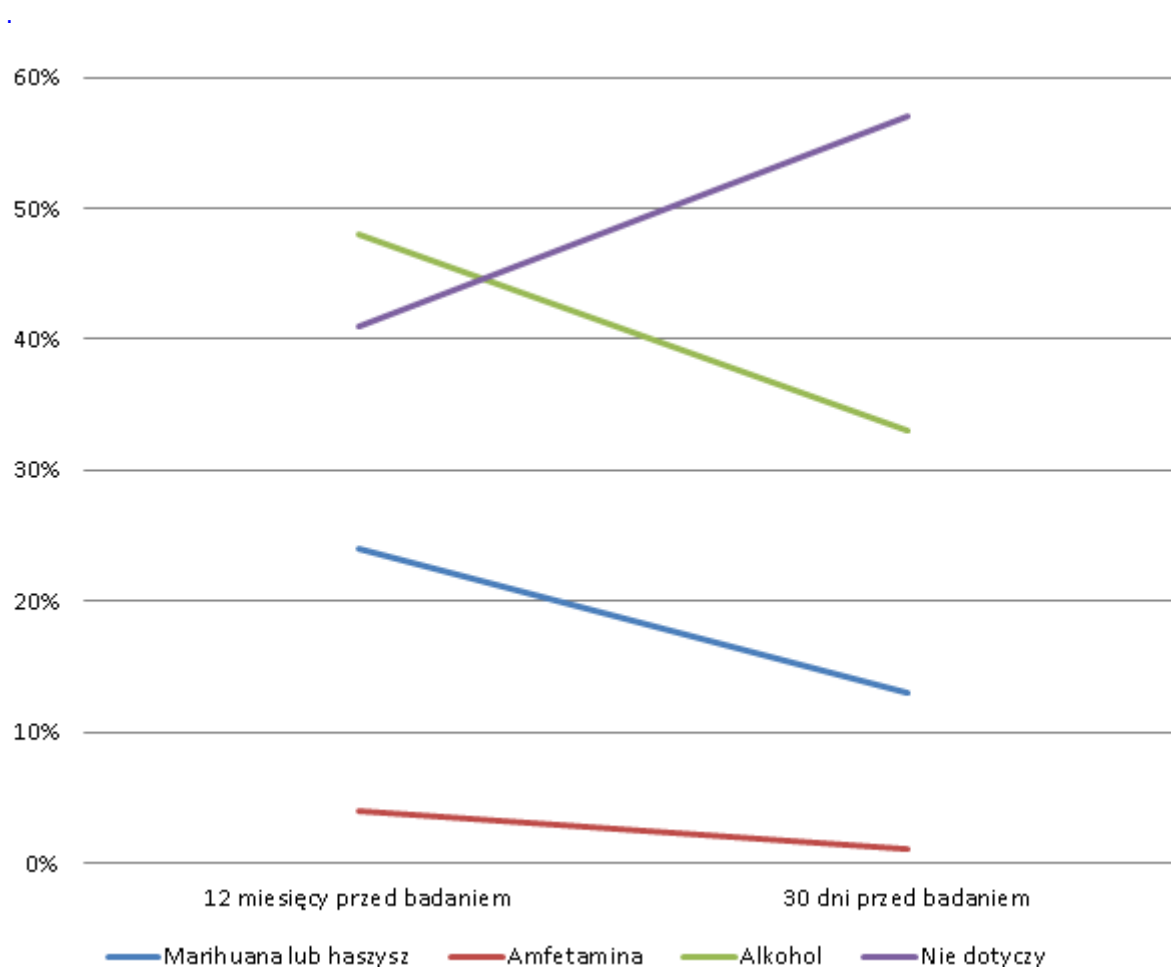
Spytano 640 uczniów o to, czy w przeszłości próbowali narkotyków. 82% badanych w grupie najmłodszej nie próbowało nigdy narkotyków. Wraz z wiekiem wzrasta liczba osób, które przeżyły inicjację narkotykową. W grupie 18-20 lat 60% młodzieży nie brało nigdy nielegalnych substancji psychoaktywnych, natomiast w grupie studentów 58% badanych jest już po inicjacji.

Skąd wziąłeś swój pierwszy narkotyk/substancje?

Podczas badań ankietowych w szkołach zapytano młodzież skąd wzięła narkotyk lub substancję. Najczęściej młodzież otrzymywała używki od znajomych (35%). Prawie połowa (47%) badanych zaznaczyła odpowiedź „nie dotyczy”.

Zażywanie substancji 12 miesięcy i 30 dni przed badaniem.

Młodzież proszono o zaznaczenie środków, które przyjmowali w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. W ciągu ostatniego roku przed badaniem 59% ankietowanych zażywało substancje psychoaktywne. Wielkość ta jednak znacząco spada w stosunku do zażywania substancji psychoaktywnych 30 dni przed badaniem. Blisko 57% badanych nie przyjmowało substancji psychoaktywnych (narkotyków, alkoholu i leków bez recepty).

Podsumowanie

Wyniki badań nie różnią się znaczenie od wyników badania realizowanego w 2013 r. 82% badanych w grupie gimnazjalistów nie próbowało nigdy narkotyków. Wraz z wiekiem wzrasta liczba osób, które przeżyły inicjację narkotykową. W grupie 18-20 lat 60% młodzieży nie brało nigdy nielegalnych substancji psychoaktywnych, natomiast w grupie studentów 58% badanych jest już po inicjacji.

Wyraźny jest utrzymujący się trend w stereotypowym myśleniu o przyczynach uzależnienia. Skłonienie kogoś do spróbowania/użycia substancji rzadko kiedy doprowadza do rozwinięcia się pełnoobjawowego zespołu zależności narkotykowej. Z danych Open Society Fundations wynika iż występuje mały odsetek osób uzależnionych na tle próbujących. Wzrasta jednocześnie znaczenie problemów jako powodu sięgnięcia po substancje.

Wydaje się mylne rozumienie u respondentów profilaktyki. Odwołanie się do ról rodzica w procesie wychowania, które winno zmierzać w kierunku ukształtowania dziecka tak, by samo mogło podejmować asertywne, niezależne, zdrowe i powszechnie akceptowalne społecznie decyzje, ni jak ma się do edukacji nt. substancji psychoaktywnych. Młodzież poszukuje innych informacji od tych dostępnych dla nich od rodziców czy nauczycieli, stąd rozdzźwięk pomiędzy odpowiedziami w grupach. Uczniów szkół gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych oraz studentów szkół wyższych spytano, które z negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych wydają im się najgroźniejsze. Najgroźniejsze skutki wg badanych to problemy zdrowotne, problemy z prawem, agresja oraz zakłócenia w komunikacji rodzinnej i zaniechanie obowiązków.

Blisko 40% ankietowanych uważa, że narkotyki są atrakcyjne dla młodzieży. Wśród powodów wymieniają pomoc w dobrej zabawie, dodanie sobie pewności siebie oraz poprawę samopoczucia.

Blisko 42% ankietowanych uważa ciekawość za podstawową przyczynę sięgania przez młodzież po narkotyki. Kolejnym powodem jest namowa znajomych oraz chęć poprawienia sobie samopoczucia.

Wyraźny jest rosnący odsetek osób w szkołach i na ulicy deklarujących uznanie nieszkodliwości narkotyków. Należy zastanowić się nad skuteczną strategią informacji publicznej dla populacji generalnej. Powinna ona wskazywać zagrożenia, dostarczać adekwatnej do zainteresowania odbiorców wiedzę lecz nie demonizować substancji, nie straszyć nimi, gdyż tym samym rośnie prawdopodobieństwo wzrostu odsetka populacji postulujących karanie i penalizację narkotyków i aktywności użytkowników związanej z nimi.

Badani w szkołach uznali, że przetwory marihuany (61%) są najbardziej popularne wśród młodzieży. Do podobnych wniosków doszły osoby skupione wokół zachodniopomorskiego „clubbingu” (70%). Kolejną popularną substancją wg badanych jest alkohol (50%). Najmniej popularna jest amfetamina (13%), leki OTC (7%) oraz dopalacze (5%) i kokaina (2%).

Wśród dorosłych najbardziej popularny jest alkohol 70% oraz marihuana (10%) i amfetamina (10%). Wg badanych alkohol (60%) stanowi największy problem w społeczeństwie. Kolejne są papierosy (30%) i przetwory konopi indyjskich (25%)

Młodzież proszono o zaznaczenie środków, które przyjmowali w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem oraz ostatnich 30 dni przed badaniem. W ciągu ostatniego roku przed badaniem 59% ankietowanych zażywała substancje psychoaktywne. Wielkość ta jednak znacząco spada w stosunku do zażywania substancji psychoaktywnych 30 dni przed badaniem. Blisko 57% badanych nie przyjmowało substancji psychoaktywnych (narkotyków, alkoholu i leków bez recepty).

Duży odsetek respondentów (25%) postulujących depenalizację substancji skłania do dalszej edukacji publicznej nastawionej na redukcję szkód w przypadku zmian legislacyjnych.

Uznanie przez respondentów faktu (blisko 85%) , że nawet jednorazowe użycie substancji może być niebezpieczne, wymaga pogłębienia wiedzy społeczeństwa co zrobić w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia osoby po użyciu substancji. Rekomendować powinno się edukację społeczeństwa o wczesnych powikłaniach substancji psychoaktywnej jak o zatruciu ogólnoustrojowym.